चक्षाणामात्मनः स्तुषां भत्संथित्वा २वश्रूः पुनस्तमाहूय समागते तस्मिन् नास्ति भिक्षा निर्गच्छेति तथैव प्रत्याचछे। ज्ञानोत्तम's com. on नैष्कर्म्यासिद्धि 1. 28. The maxim illustrates mother-in-law's supremacy, rather autocratic rule or dictatorship, in household affairs. Even the justified refusal of the daughter-in-law requires confirmation and sanction of the mother-in-law.cf. Mar. "नकार यावयाचा तोहि सास्नेंच!"

स्वा कर्णे वा पुच्छे वा छिन्ने श्वैव भवति नाश्वो न गर्द्भः A dog, when an ear or its tail has been cut off, is still a dog, not a horse nor a donkey! एकदेशविकृतमनन्यवत् Mbh. of. न हि गोर्गंडुनि जाते विषाणे वा भग्ने गोत्वं निरोधीयते। and न हि केवलभोजी देवदत्तो अन्यैः सह पक्त्यां भुञ्जानोऽन्यत्वं प्रपद्यते। तंत्र; of. Mar. "आधीं होता वाच्या देवयोगे झाला पाग्या, त्याचा एळकोट राहिना मूळस्वभाव जाईना" तुकारामगाथा; See also नीलीभाण्डपतितस्य भृगालस्य।

बोडिशिमहणाम्रहणन्यायः The maxim of the acceptance and non-acceptance of बोडशी cup. (cf. अतिरात्रे बोडशिनं गृहणाति।) This is a case of direct conflict and there cannot be any attempt to reconcile them. In such a case, option to follow one or the other rule is the only course left. The final decision in the matter is this will not be a contradiction, but the second proposition (viz. नातिरात्रे बोडाशनं गृहणाति।) will be read as a पर्युदास (exception), which does not affect the essence of the first proposition.

सक्तकत कतः शासार्थः To do a thing once is sufficient to satisfy the demands of the Sastra. It seems to resemble the Marathi phrase शासापुरता which Molesworth thus defines: "To be enough indeed for the supplying, serving, or fulfilling of any matter or point required by the Sastra, but without excess beyond; to exist in just sufficient quantity or to be performed with just definiteness of action, as to warrant the name or designation borne, and to preclude disallowal of its existence or its performance; to be enough to swear by."

सक्रत्यवृत्तायाः किमवगुण्डनेन A woman who has fallen once need veil her face no more. अरुणाशब्दः (अरुणया पिष्णाक्ष्या एकहायन्या सोमं कीणाति ) ताबद्वश्यमेव केनचिद् गुणिना संबन्धनीयः । एकहायनीशब्दस्यापि कियासंबन्धात् स्वातन्त्र्यमपनीतम् । तत्र पदान्तरसंबन्धेऽपि सक्रत्प्रवृत्तायाः किमवगुण्डनेन इतिबत् तस्य ताबत्येव श्रुतिपीडेति । तंत्र 3. 1. 12.

सरुद्गितन्यायः "When two rules while they apply simultaneously mutually prohibit each other, that which is once superseded is superseded altogether." Kielhorn. cf. यथा तुल्यबलयोरेकः प्रेष्यो भवति स तयोः पर्यायेण कार्यं करोति तदा तसुभौ युगपत् प्रेषयतो नानादिक्षु च कार्यं तदोभयोनं करोति यौगपद्यासंभवात्। Mbh. 1.4.2; 1.1.56; 6.3.42 etc.

सदृशात् सदृशोद्भवः Like produces like. cf. न नैष नियमो लोके सदृशात् सदृशोद्भवः। वृश्विकादेः समुत्पादो गोमयादिप हर्यते । Though scorpions are produced from cowdung it is equally true that they are produced from scorpions also. So the rule is not disproved. cf. Mbh. 1. 4. 30; S. B. on Br. Sūt. 2. 1. 6.

संदंशन्यायः The maxim of a pair of tongs. अभिक्रमण which is enjoined in between घृतानयन and मिथुनभावना both of which are accessories (अक्र ) of प्रयाजs, becomes the अक्र of the प्रयाजs. परप्रकरणस्थानामक्र श्रुत्यादिभिक्षिभः ज्ञाते पुनरच तैरेव संदंशेन तिदृष्यते॥ तंत्र. 3. 1. 14; दर्शपूर्णमाससँबन्धनां प्रयाज्यावर्णानामेकस्मिन् घृतानयनस्पेऽक्र श्रुत्यादित्रयान्यतमप्रमाणेन प्रयाजाङ्गत्वेन बोधिते तथा पुनरन्यस्मिन् मिथुनभावनास्पेऽक्रे श्रुत्यादित्रयान्यतमप्रमाणेन प्रयाजाङ्गत्वेन बोधिते तथा पुनरन्यस्मिन् मिथुनभावनास्पेऽक्रे श्रुत्यादित्रयान्यतमप्रमाणेन प्रयाजाङ्गत्वेन बोधित तयोरङ्गत्वेन विनियुक्तवार्द्वयोर्मध्ये पठितम् [अभिक्रमणं] संदंशपतितत्वात् प्रयाजाङ्गत्वेनच्यत इत्यर्थः । प्रभा on मीमांसान्यायप्रकाश p. 148; संदंशो नाम एकाङ्गानुवादेन विधीयमानयोरङ्गयोरन्तराले विहितत्वम् । मी. न्या. p. 147.

संदिग्धस्य वाक्यशेषान्निर्णयः The meaning of an ambiguous expression is to be determined from the context. cf. संदिग्धेषु वाक्यशेषात् MS. 1.4.29; संदिग्धं वाक्यशेषात् निर्णाते किंतु शेषः करिष्यति॥ तंत्र.3.4.36.

संभवत्येकवाक्यत्वे वाक्यभेदश्च नेष्यते (श्लोकवार्तिक 1.1. 1.) When a sentence can suitably be regarded as one, it is not right to divide it. cf. S. B. on Br. Sūt. 1. 4. 3; बक्तृभेदेऽप्येकबाक्यता साकाण्यत्वात् पूर्वोत्तरबाक्ययो-रेकार्यत्वं बाक्यैकसंभवे तद्भेदरस्यायोगादित्यर्थः। आनंदगिरि on S. B. on Br. Sūt. 1. 2. 15.

सर्वे बानं धर्मिण्यश्चान्तं प्रकारे तु व्यत्ययः No cognition is erroneous in respect of a thing as possessed of certain properties; but there may be error in regard to the exact form of the thing. For example, a man sees a glittering object on the ground, and supposes it to be silver; but it turns out to be nacre, and not silver. There is no mistake in his cognition of the shining object, but his conception of the nature of the object is erroneous.

सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्थे त्यजाते पण्डितः (Pt. 4. 27; 5. 42) When the loss of all is impending, a wise man will give up half [if by so doing he can save the other half]. सर्व...पण्डितः। अर्थेन कुरुते कार्यं सर्वनाशो हि दुस्तरः॥

सर्वे बलवतः पथ्यम् Everything is suitable or proper for the strong. "Might is right." A strong man may be lawless with impunity. cf. माल्यन्याय.

साकमेघीयन्यायः Vide Dictionary p. 1663.

साक्षः पुरुषः परेण चेन्नयिते नूनमिक्षभ्यां न पद्याति (SB. on MS. 1. 2. 31.) If a man with eyes is led by somebody else, it is clear that he does not see with his eyes. This is used by an objector to illustrate his argument that it is not necessary to understand the meaning of